

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 11 (2288) 2003 m. gegužės mėn. 28 d.

Eina 46-tus metus

Melbourne

Birželio mėnuo skiriamas garbinti Švč. Jėzaus Širdžiai

Dangun žengimo liudytojai

Šeštinės

(Apd 1, 1-11; Ef 1, 17-23; Lk 24, 46-53)

Beveik ketvirtadalį Naujojo Testamento sudaro artimo apaštalo Pauliaus draugo evangelisto Luko raštai, Evangelija ir Apaštalų darbai. Apaštalų darbų pasakojimą Lukas pradeda tuo pačiu epizodu, kuriuo užbaigiama jo Evangelija. Regimai Viešpaties žengimas į dangų Lukui buvo ypač svarbus įvykis. Šios dienos skaitiniuose yra abiejų Luko pasakojimų ištraukos. Apaštalų darbuose Lukas pasakoja, kad Jėzus atsiskyrė nuo apaštalų po to, kai "jis pateikė jiems daugelį įrodymų, kad yra gyvas, per keturiasdešimt dienų jiems rodydamasis ir aiškindamas apie Dievo karalystę" (Apd 1,3). Tai vienintelė Šventojo Rašto nuoroda, iš kurios galima spręsti, kad Jėzus žengė į dangų praslinkus keturiasdešimčiai dienų po prisikėlimo. Luko evangelijoje tai neminama. Nuo ketvirtąjį amžiaus krikščionys pradėjo švęsti Viešpaties žengimą į dangų praėjus keturiasdešimčiai dienų po Velykų.

Lukas pabrėžia paralelę tarp apaštalų ir Jėzaus. Jėzus rengėsi savo viešajai tarnystei keturiasdešimt dienų melddamasis ir pasninkaudamas dykumoje (Lk 4,1-2). Apaštalai per keturiasdešimt dienų buvo Jėzaus parengti krikštui "Šventąja Dvasia" (Apd 1,5). Lukas labai vertina apaštalų vaidmenį. Pats Jėzus pasirinko Dvyliką (Lk 6,12). Apaštalai buvo "pasirinkti" per Šventąją Dvasią. Parenkant kandidatus į atsimetusio Judo vietą (buvo pasirinktas Motiejus), laikytasi kriterijaus, kad apaštalo tarnystę turėtų eiti tas vyras, kuris vaikščiojo drauge su apaštalais pradėdant Jono krikštą ir baigiant Jėzaus žengimą į dangų (plg. Apd 1,21-22). Buvo svarbu vaikščioti drauge su Viešpačiu nuo pradžių ir girdėti jo pamokymus po prisikėlimo.

Mokiniai raginami liudyti "iki žemės pakraščiu" (Apd 1-8). Apaštalų darbuose atskleidžiami

sunkumai, su kuriais tenka susidurti skelbiant Gerąją Naująją pagonims. Liudytojai uždarami į kalėjimą, jiems tenka patirti laivo sudužimą, užmėtamą akmenimis, badą, vargą ir netgi mirtį. Tačiau stiprinami įžengusio į dangų Jėzaus Kristaus, atsiuntusio savo Šventąją Dvasią, mokiniai savo misiją įvykdė. Apaštalų darbų pabaigoje vaizduojama Pauliaus tarnystė Romoje. Jis laisvai ir nevaržomai skelbė Dievo karalystę ir mokė apie Jėzų Kristų (Apd 28,31).

Lukas pabrėžia apčiuopiamą Jėzaus dangun žengimo aspektą. Kiti Naujojo Testamento autoriai dangun žengime išvelgia dangiškąjį Kristaus triumfą po prisikėlimo. Jono evangelijoje prisikėlimas ir žengimas į dangų vaizduojamas kaip vienas vyksmas (plg. Jn 20,17). Prisikėlęs Jėzus tikrai išaukštinamas Tėvo dešinėje patį Velykų rytmetį. Jėzaus pašlovinimo požiūriu dangun žengimas sutampa su prisikėlimu. Šis Jėzaus išaukštinimas buvo neregimas. Šventasis Paulius Laiške efeziečiams išryškina teologinę šio slėpinio prasmę. Paulius išplėtoja kosminę ir visuotinę Jėzaus atnešto išgelbėjimo viziją. Visi tikintieji įkandin Kristaus pašaukti sekti

šlovės keliu. Anot šv. Leono, Viešpaties dangun žengimas yra visos žmogiškosios prigimties išaukštinimas: "Kur pašlovinama galva, ten ir kūno laukia viltis".

Nors šventasis Lukas savo abiejuose aprašymuose labiau akcentuoja būdą, kaip Jėzus atsiskyrė nuo mokinių, jis neapleidžia ir teologinės išvalgos. Apaštalų darbų pasakojime minimas debesis ir "du vyrai baltais drabužiais" (Apd 1,9-10) yra išaukštinimo užuomina. Tačiau ypač akivaizdžiai dangiškasis Mesijo triumfas atsiskleidžia Luko evangelijos pabaigoje. Dangun žengimas yra Jėzaus gyvenimo apoteozė – jį Lukas vaizduoja kaip kilimą į Jeruzalę, kur iškyla dvi viršūnės – kryžius Golgotoje ir šlovės Alyvų kalne.

Lukas, Apaštalų darbuose išskleidęs įvykius nuo Jėzaus prisikėlimo iki dangun žengimo per keturiasdešimt dienų, savo evangelijoje juos sutelkia į vienintelę dieną. Jėzus, prisikėlęs rytui auštant, žingsniuoja į Emausą drauge su dviem mokiniais, vakarop pasirodo bendruomenei, o vėliau atsiveda saviškius į Alyvų kalną, kviesdamas dalyvauti jo atsiskyrimo. Velykų diena yra ilgiausia Kristaus gyvenimo diena. Ji tebesitęsia iki šiol.

**Gyvojo Rožančiaus
Brolija birželio mėnesį
meldžiasi, kad visos
krikščionių bažnyčios
susijungtų po vienu tikru
ganytoju.**

VILIOJANTIS KVAPAS

Papasakosime keistą indų legendą apie kalnų ožiuką

Seniai seniai gyveno ožiukas. Kur tik jis nueidavo, visur jausdavo malonų muskuso kvapą. Ir šokuodamas žaliais kalnų šlaitais, ir nudūmęs į miškelį – visur užuosdavo ore tvyrantį saldų, visa persmelkiantį, viliojantį kvapą.

Ožiukas niekaip negalėjo suprasti, iš kur gi sklinda tas jaudinantis aromatas.

Tai buvo tarsi viliojanti fleitos melodija, kuriai negali atsispirti.

Ožiukas bėgiojo iš vieno miškelio į kitą, norėdamas rasti to viliojančio aromato šaltinį.

Pamažu ieškojimas virto apsidėmimu. Vargšas gyvulus nustojo valges ir gėres, jį ėmė kamuoti nemiga, persekiojo vienintelė mintis. Nežinodamas kur ieškoti, jis lyg patrakęs lakstė miškais, tarpekliais, kalvomis. Galiausiai netekęs jėgų, išalkęs, išsekęs, vos vilkdamas kojas kopė aukštyn, nugarmėjo nuo uolos ir mirtinai susižeidė.

Atsivėrė gilios ir skausmingos žaizdos. Ožiukas ėmė laižyti kraujuojančią krūtinę ir staigi suvokė: tas kvapas, kuris jį taip viliojo, dvelkė iš jo paties. Viena jo, kaip ir visų tos rūšies ožiukų, kūno dalis skleidė muskuso kvapą.

Vargšas gyvulus dar kartą giliai įkvėpė, bet buvo jau per vėlu...

"Pervėlai tavo pamilau, amžina ir visuomet nauja grožybė, per vėlai tavo pamilau. Tu buvai manyje, bet aš nebuvau tavijė, manyje nebuvo grožio, bet aš buvau prisirišęs prie tavo sukurtųjų grožybių, kurios be tavęs negalėtų egzistuoti. Tu visada buvai sumanimi, bet aš nebuvau su tavimi".

"Rožės dvelksmas"

Luko evangelijos pasakojimas pasibaigia ten, kur ir prasidėjo – šventykloje. Lukas vaizduoja Jėzų, kylantį į dangų nuo Alyvų kalno, kur atsiveria vaizdas į šventyklą. Kristus, tarsi aukščiausiasis kunigas laimindamas susirinkusius, išnyksta Šventų Šventojoje apgaubtas debesies.

Praėjus nuliūdumui, žmonės grįžta į Jeruzalę kupini džiaugsmo. Šis džiaugsmas panašus į kadaise piemenėlių išgyventą džiaugsmą radus gimusių išganytojų (Lk 2,20). Ypatingas dangun žengimo bruožas yra viltis. Ši viltis kyla iš trigubo tikrumo. Viešpaties atsiskyrimas yra būtinas tam, kad jis galėtų grįžti dar artimesniu būdu per savo Dvasią. Jau regima didžiulė pjūtis, kurią pasaulyje brandina Evangelija. Galiausiai Viešpaties iškeliavimas yra tik laikinas atsisveikinimas. Ši viltis tarsi saulė nušviečia ilgą Bažnyčios laukimo laiką.

Bažnyčios Žinios

Motinos Dienos Minėjimas Geelonge

Regina SKERIENĖ

Gegužės 4 dienos rytą suskambėjo telefonas pas mane. - Alio, alio, - girdisi mano dukters Irenos balsas. - Mama, su geriausiais linkėjimais Motinos Dienos proga, - palinkėjo ji. - Tuojau vyksim abi į Lietuvį namus, kuriame vyks minėjimas ir pasirodymas Motinos Dienai. Pasiruošk!

Nuvažiavusios radome jau daug svečių, jaunimo ir vaikų. Buvo malonu persimesti ir kelias žodžiais su senai nematytais pažistamais.

Motinos Dienos minėjimą atidarė ir pranešinėjo programą Geelongo lietuvių bendruomenės apylinkės valdybos vicepirmininkas Kajetonas Starinskas, žodį į susirinkusius svečius tarė ir pirmininkas Stasys Šutas. Tylos minutę pagerbėme ir mirusias motinas.

Paskaitą skaitė visiems pažįstama Geelongo choro "Viltis" solistė-dainininkė, radijo valandėlės pranešėja kelinti metai, žymi lietuvių bendruomenės veikėja Stasė Lipšienė. Skirta Motinos Dienos paskaitą pateiksiu šiek tiek sutrumpintai:

Tos geros, linksmos valandėlės, išgyventos kartu su mama ir draugais, suriš visus stiprių saitų, papuoštu meilės kaspiniu. Meilės - Dievui, Tėvynei ir žmogui. Ilgai vilnysis tas kaspinis... užaugę ir pradėję žingsniuoti gyvenimą, vaikai kartais stabtels atsiminimuose. Susimetusios mintys grąžins aną vaikystės valandų džiaugsmą, nustumis dienos juodąjį rūpestį, atzeldins gėriui sėtą grūdą iš tų dienų, kai pas motulę augo...

Mama, mum.. Motule, mother, mut, mamyte - tik vienas žodis, ne svarbu kokiaje kalboje jis sakomas, reiškia vieną dalyką - **meilė!** Motinos meilė yra kaip brangiausias deimantas - niekad

nenustatysi tikros vertės, nes negali jos nupirkti. Stasė paminėjo, kad šiandieną norime pagerbti mūsų Mamytes ir parodyti joms, kad mes jas tikrai mylime. Kasdieninis gyvenimas kartais taip užima mūsų veiklą, kad pamirštame sustoti nors vienai minutei ir apkabinius Mamytę pasakyti - aš tave myliu ir ačiū. Ačiū už rūpestį mano sveikatai, mano maitinimo, mano linksmumo... paskaitą baigė V. Valsiūnienės eilėraščių -

*Papuošiu žemę auksu,
žemčiūgais, gintarėliais,
žiedeliais iškaišysiu
aš vardą Motinėls.*

*Aš meilę jai prisieksiu
taip amžiną, kaip laikas,
Ir dar pasižadėsiu
būt geras, geras vaikas.*

*Dėkosiu aš mamytei,
kad mažą užaugino.
Man daug laimūžės lėmus,
pati jos nepažino.*

*Trimitai didi, gauskit,
tegul kas gyvas girdi.
Kad nēr brangesnio perlo
už motinėls širdį!*

Po paskaitos pasirodė Danos Rafferty ir Mečio Davalgos anūkai - David, Laura, Catelin, Hannah ir Clare Cooling, padainuodami liaudies dainą "Matulė mano, širdelė mano", pianinu pritariant Aldo Kovacs. Po programos žadėjo aplankyti savo prosenelį ir jam, ir kitiems prieglaudos gyventojams padainuoti daineles išmoktas šios dienos programai. Vėliau pasirodė su keliais vaikučiais tautinių šokių grupė "Gegutė" ir eilėraščių vad. B. Liebich.

Janell ir Aldo, mūsų choristės Danos dukterys ir vyras pristatė visiems itališką liaudies dainą "Mamma". Janelle šią dainą skiria visoms mamytėms, bet įpatiną savo mamai, padarydama didelių staigmenų brangiai mamai.

Besiklausant tos dainos ir ašaros ištryško ne vienai mamytei, atliekant dainą nuostabiai gražiai...

Toliau Geelongo choras "Viltis", nepailestamai vadovei Aldonai Scano, akompanuojant Aldo Kovacs atliko tris dainas: "Gimtinės upeliui" muz. V. Telksnio, "Mylėkite motiną brangią" muz. Gorbulskio "Mamai" dainą padainavo moterų choras. Taigi nemažai reikšmės reikia pasiruošimams, kad svarbiausia joje ne vaisės, o pasiruošiamieji darbai galintys suteikti džiaugsmo kitiems žmonėms...

Programą užbaigėme su daina D. Sadausko "Žemėj Lietuvoje". Ši daina labai patiko jauniems dainininkams. Ją būtinai norėjo išmukti ir net privilegijo savo tėvelius, Bronyn ir Stephen, kartu dainuoti... Kaip ir visad neužmiršta apdovanojoti atlikėjus šiai dienai gelėmis ir dovanėlėmis.

Pasveikinom choro dainininką Joną Tamošiūną ir Eimą Šutą gimtadienio dienoje, padainuodami visi Ilgiausių, sveikatingų ir dainingų Metų.

Prasidėjo pietūs, paruošė "Židieniečių" vyrai, apsisukdami vikriai nepriekaištingai, jiems takelinkavo G. Valaitienė, M. Bindokienė, Kristina, Anetė ir Aušra Saldukaičės. Ačiū visiems!

Po pietų pasirodė "Madų Paradas" iš "Postie Fashions" madas, paruošė Jūratė Vitkūnaitė-Reilly, o išvaizda nenuleidžiančių dailiausios manekenės ne vien savo žavėsium, bet ir tobulų kūno formų buvo, dalis mūsų Geelongo choristės ir kit. Tai: Edita Ratajczek, Jovita Starinskienė, Sue Kisielis, Stasė Lipšienė, Regina Obeliūnienė ir Trish Šutas. Žiūrovai stebėjo salėje madingų moterų skirtus drabužius.

Dar ilgai, ilgai nenutilo kalbos. Išgėrę kavos su skaniais pyragaičiais skirstėmės į namus.

Taigi visiems prisidėjusiems prie šios dienos parengimo ir svečiams nuoširdžiai dėkojame.

Birželis

Šventės, sukaktys, įvykiai

- 1- Šeštinės (Kristaus žengimo į dangų šventė)
- 8- Sekminės (Švč. Dvasios atsiuntimo šventė)
- 13- Šv. Antanas Paduvietis (Vilkaviškio vyskupijos globėjas)
- 14-15 Prieš 25 metus (1978) įkurta pagrindinė organizacijos Lietuvos laisvės lyga, vadovaujama Antano Terlecko.
- 15 - Švč. Trejybės šventė
- 22 - Devintinės (Švč. Kristaus kūnas ir kraujas).
- 24 - Šv. Jonas Krikštytojas (Joninės)
- Prieš 15 metų Gedimino aikštėje įvyko (1988) pirmasis masinis Sąjūdžio organizuotas mitingas, kurio metu iš komunistų partijos vadovybės reikalauta vykdyti pertvarkos reformą.
- 27 - Švenčiausiosios Jėzaus širdies iškilmė.
- 28 - Švč. Mergelės Marijos nekaltoji širdis
- 29 - Petrinės. Šv. apaštalai Petras ir Paulius
- 30 - 1238 m. Mindaugas pirmą kartą paminėtas kaip Lietuvos valdovas.
- 1613 m. Amsterdame Lietuvos didžiojo maršalkos Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio iniciatyva išleistas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapis - vienas tobuliausių to laiko tarpo kartografijos darbu.
- 1953 m. organizuotos ginkluotos rezistencijos, jos centralizuotų struktūrų veiklos pabaiga.

Marija Krikščionių Pagalba
(dail. Hermano Bauch paveikslas)

kad svarbiausia yra meilė", - yra sakiusi buvusi Indijos premjerė Indira Gandhi.

Sektinis gyvenimo pavyzdys
Motina Teresė, kurios pasaulietinis vardas Agnesa Gondža Bojadžiu, gimė 1910 metais dabartinės Makedonijos sostinėje Skopjėje, albanų katalikų šeimoje. Viena neturtingiausių Europos tautų, albanai, per savo sudėtingą istoriją yra patyrę didelių išbandymų. Pats tragiškiausias jos laikotarpis - pokariniai amžiaus antros pusės komunistų režimo valdymo dešimtmečiai, kai Albanija buvo paskelbta "pirmąja pasaulyje ateistine valstybe".

(Bus daugiau)

(Tęsinys iš praeito nr.)

Mindaugas BUIKA

Tai buvo pirmas atvejis komunistinėje Sovietų Sąjungoje, kai galėjo legaliai veikti katalikų vienuolių kongregacija. Meilės misionierės pradėjo su joms būdingu atsidavimu dirbti ligoninėse, senelių ir našlaičių prieglaudose bei nepagydomų ligonių slaugos namuose. Panašią bendruomenę Motina Teresė norėjo įkurti ir komunistinėje Kinijoje - ten ši moteris taip pat buvo gavusi leidimą, be su sąlyga, kad jos bei vienuolių dvasios vadovu būtų kunigas iš prokomunistinės "patriotinės" Bažnyčios, nepripažįstančios Popiežiaus autoriteto. Motina

Motina Teresė bus skelbiama Bažnyčios palaimintąja

Teresė su tokia provokaciniu reikalavimu sutikti negalėjo ir tai buvo vienintelis atvejis jos gyvenime, kai Meilės misionierės buvo atstumtos... Bet jos, padedamos savanorių katalikų ir netgi nekrikščionių, teikia įmanomą materialinę medicininę ir dvasinę globą šimtams tūkstančių "vargingiausių iš vargingiausiųjų" beveik visose pasaulio valstybėse, kurie kitu atveju būtų pasmerkti žūti didžiausiose kančiose.

Dovana Bažnyčiai ir pasauliui
Vokiečių katalikų spaudos apžvalgininkas Helmutas Rupertas

gruodžio pabaigoje apie Motiną Teresę paskelbtame straipsnyje primena žinomą priežodį "Miręs yra tik tas kuris užmirštas". Remiantis šiuo posakiu, Motina Teresė, "Kalkutos angelas", praėjus jau daugiau kaip penkeriems metams po jos žemiškosios mirties, žmonių širdyse yra vis dar gyva, kaip ir anksčiau. Ir dabar įvairių rasių, kultūrų ir kalbų pasaulio gyventojams nereikia aiškinti, kas buvo ta nedidelio ūgio mėlynai baltu sariu dėvėjusi moteris raukšlį išvagotu, tačiau maloniai besišypsanti veidu. Kai 1997 metų rugsėjį buvo paskelbta žinia apie Motinos Teresės mirtį, popiežius Jonas Paulius II ją apibūdino kaip "dovana bažnyčiai ir pasauliui". Šią žinią su ypatingu liūdesiu, o kartu aukštai įvertindami Motiną Teresę tuomet sutiko ir kiti bažnyčių bei valstybių vadovai. Tuometinis Rusijos prezidentas Boris Jelcin ją pavadino "gėrio, tarnystės ir nesavanaudiškumo" įsikūnijimu. Indijos valdžia savo žymiausiai pilietei Motinai Teresai surengė tiesiog "karališkas" laidotuves, kurias per televizijas stebėjo visos pasaulis. "Šiame pasaulyje, kuriame taip lengva užmiršti svarbesnius dalykus, Motina Teresė mus moko,

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštautienė.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taisy savo nuožiūra.

TAUTOS ŠEŠĖLIAI

dr. Jonas KUNCA, M.D.

Tauta pasisakė už įstojimą į ES, nes kitos išeities nebuvo, Negi Lietuva vėl rizikuos patekti į rusiškos mėsos glėbį, iš kurio vos ne vos ištrūko dėl susidėjusios tam palankios tarptautinės padėties. Be to, Brežnevo Rusijos jau seniai nėra. Žmonės ten gyvena bent du kartus vargingiau negu pas mus. ES ir NATO atbaidys kaimynus nuo mūsų krašto reokupacijos. Už tai teks prarasti dalį savarankiškumo ir gyventi pagal ES nustatytas bendras normas. Iš kitos pusės, Lietuvai atsivers durys į Europos rinką, kurioj, aišku, turėsime lenktnyiauti su kitom šalim. Svarbu, kad vidaus gyvenimą tvarkysime mes patys ir dar turėsime balsą pačioje ES. Susumavus, dėl to galima džiaugtis kartu prisimenant, kad tiek šalies, tiek kiekvieno asmens progresas priklausys nuo mūsų pačių.

Taigi, bene pats tinkamiausias momentas pagvildinti mūsų tautos problemas. Jų daugybė, bet svarbiausios yra tik dvi: neracionali mąstysena ir gimstamumo mažėjimas. Jos abi turi lemiančios reikšmės lietuvių asmeniniam gyvenime ir tautos ateities perspektyvoje. Prie jų čia ir sustosim negaišdami laiko su pigiom politikų, geriau sakant, politikierių intrigom, tuščiais aimanavimais, korupcija ir biurokratija.

Tuoj po nepriklausomybės atgavimo lietuviai pagarsėjo visam pasaulyje dėl jų narsumo kovoje su okupantu. Bene visa tauta pasijuto to verta. Mat, tuo momentu lyg ir pamiršome, kad istorijos eiga čia suvaidino pagrindinę rolę. Neabejojom, kad greit pradėsime progresuoti būdami mūsų likimo kalviais. Deja, reformos buvo pradėtos griovimu o ne pagal racionalų planą. Staiga nusmuko ekonominis lygis, išgalėjo administracinė netvarka, korupcija ir nusikalstamumas. Tautą apėmė menkavertiškumo jausmas, kuris ją tebedydi iki šiol.

Menkavertiškumo jausmas stabdo asmens iniciatyvą, be kurios progresas neįmanomas, prisideda prie perdėto lankstymosi svetimiesiems ir jų kultūrų pervertinimo. Dėl stokos pasitikėjimo savimi nemažai mūsų žmonių pasirenka lengviausias studijas, o gavę

diplomą nustoja siekė aukštesnio išsilavinimo pasirinktoje srityje. Jie retai veržiasi į profesijos ar amato aukštumas. Savęs nedavertinimas neigiamai atsiliepia į pačios valstybės klestėjimą. Gal ši neigiamybė mums atsirado dėl intelektulą žlugdančios padėties mūsų tautos istorijoje (baudžiavos, svetimos okupacijos, spaudos draudimas, trukdymas profesionalam grįžti dirbti į gimtąjį kraštą). Neverta gaišti ieškant tų priežasčių. Yra aišku, kad mes privalom nugalėti šitą ydą. Tuo labiau, kad prigimtas lietuvių protinis potencialas yra labai panašus į vokiečių ir anglosaksonų. Tik mums reikia geriau išnaudoti tą prigimtą dovaną, vietoje aimanuoti dėl mūsų atsilikimo.

To atsiėksime per trumpiausią laiką pagerindami mūsų švietimo sistemą. Ji turi tokia, kad išauklėtų-išmoksintų naują lietuvių kartą, sugebančią savarankiškai galvoti, tinkamai įvertinti save ir savo tautą. Tam reikalinga tinkama vaikų darželių, mokyklų ir universitetų programa ir griežta jos pildymo kontrolė.

Kita gyvybinės reikšmės problema, tai mūsų tautos gimstamumo mažėjimas. Iš 10 šeimų Lietuvoje 3 neturi vaikų, 3 turi po vieną vaikutį, 2 po du, ir tik viena augina daugiau negu 2 vaikus. Rezultatai yra labai prasti: kiekviena šeima Lietuvoje vidutiniškai užaugina tik maždaug po vieną vaiką. Reiškia, kad sekanti karta turės tik pusę dabartinio lietuvių skaičiaus! O tai reiškia kelią į mūsų tautos mirtį. Po tiek kovų ir aukų, ar mes dabar leisime išnykti lietuvių tautai?! Mūsų šventa pareiga neleisti, kad taip atsitiktų. Gimimų skaičių privalu padvigubinti, o dar geriau pakelti iki 2,5 vaiko kiekvienai šeimai. Tada mūsų skaičius padidėtų iki kokių 5 milijonų. Lietuva jau nebūtų viena iš mažučių tautų ir jai negrėstų pavojus išnykti.

Gimimų skaičių pakelsim gerindami krašto ekonominį stovį, keldami kultūrą ir patriotizmą ir skatindami šeimų pastovumą. Geriausiai vaikus gali užauginti ir išauklėti stabili šeima. Susidėjusių šeimų metodą palikim Vakaram, iš kurių jis yra atėjęs.

Aiškiai matosi, kad įstojimas į ES neturi mūsų apakinti. Turime rimtų tautos problemų. Jas laikas pradėti spręsti dabar pat.

STEBINANTI, DŽIUGINANTI IR IPAREIGOJANTI SĖKMĖ

Edmundas SIMANAITIS

Referendumo rezultatai stebina tėvynainių vieningu apsprendimu sugrįžti į Europą. Lietuva, kaip ir 1990 metais, vėl pirmoji iš pavergtųjų tautų parodė pasauliui gyventojų valią ne mažiau lemtingu valstybės ateičiai momentu, aiškiai pasakydama kas mes esame ir ko siekiame. O nerimo būta daug. Prezidento rinkimų pamokos ir politikos analitikų prognozės rodė, kad referendumas gali ir neįvykti. Galime didžiūotis, kad lūžtiniais momentais gebame susitelkti. Referendume dalyvavo 63 proc. sąrašinių rinkėjų, o iš jų net 91 proc. balsavo "už". Sėkmę nulėmė bemaž visų Lietuvoje veikiančių politinių jėgų, valdžios institucijų ir, svarbiausia, gyventojų aktyvumas kampanijoje. Taigi parodytas puikus pavyzdys mūsų kaimynams latviams, estams, lenkams.

Referendumo eigą ir rezultatus detaliai išanalizuos politologai. Verta panagrinėti keletą nepopuliarių temų, apie kurias politologai dažniausiai burnų nepraveria.

Euroskeptikai paskutiuosius porą mėnesių sutartinai peikė Europos Sąjungą ir gąsdino baisybėmis ir nelaimėmis, kurios neišvengiamai laukia nelaimėlių, kurie į ten rengiasi patekti. Neteksime suvereniteto, išplis narkomanija, nutautėsime, užmiršime gimtąją kalbą, pusė šalies gyventojų išvažiuos ieškoti geresnio gyvenimo svetur ir dar tuzinas panašių blogybių. Svairių argumentų tokiems teiginiam paremti nesirasdavo, tačiau jausmingų šūkčiojimų ir emocingų tiradų buvo per akis. Labai stigo motyvuotų, faktais ir ekspertų išvadomis pagrįstų samprotavimų bei diskusijų, pavyzdžiui, tokių kaip TV laida "Dviese valtyje" arba talentingo žurnalisto Aro Lukšo (taip pat TV laida) "Faktų aNATOmija". Jose paprasta aiškia kalba, aktyvaus dialogo ar išradingai argumentuoto monologo forma logiškai išvedama pagrindinė mintis, išryškinanti svarbiausius tautos ir valstybės gyvenimo klausimus. Galbūt dėl to šios laidos, kaip beje ir kitos, buvo nutrauktos ir uždarytos? Jas pakeitė erzelingi apsirėkavimai, nesiliaujanti paieška konflikto tikro arba provokuojamo ir sensacijos, sukeliančios audrą stiklinėje. Dažniausiai tokiuose "disputuose" net nebuvo siekiama kelti problemų, stiprinančių nacionalinį saugumą, dažnokai prašpadavo ir pati renginio esmė. Prieš pat referendumo pradžią euroskeptikų balsų buvo mažiau girdėti.

Paaikėjus teigiamai referendumo baigčiai, jie vėl staigiai atkuto. Atsirado naujų

"argumentų", pavyzdžiui, piliečio teisės ir pareigos dalyvauti balsavime aiškinimas buvo vertinamas jau kaip... agitacija. Rinkėjai buvo neva prievartaujami vykty į rinkimų punktus. Radosi balsų, reikalaujančių anuliuoti referendumo rezultatus.

Peršasi išvada, kad idėjiniai ar nusamdyti euroskeptikai susizgribo – Lietuvai neįstojus į ES čia pat dingtų jų veiklos poreikis ir ambicingi politikuotojai liktų nematomi ir negirdimi. Tuo tarpu teigiamo rezultato atveju euroskeptikams atsiveria neribotos galimybės kritikai. Juk visa, kas kuriama, statoma, organizuojama "buvo galima (privaloma, būtina!) padaryti geriau". Ši nesenstanti formulė padės kai kuriems politikams susikrauti politinio kapitalo artėjančioje Seimo rinkimų kampanijoje: "o mes sakėme, mes įspėjome!"

Reikia padėkoti aukštosios valdžios lyderiams Prezidentui, Premjerui, Seimo Pirmininkui, Bažnyčios hierarchams už aktyvumą aiškinant dalyvavimo referendume svarbą valstybei ir jos piliečiams. Tačiau neteko nė viename renginyje greta aukštųjų valstybės pareigūnų matyti dar gausios laisvės kovotojų, jų ryšininkų, rėmėjų šeimos atstovų, politinių kalinių ir tremtinių organizacijų vadovų. Jų indėlis į Kovo 11-ąją, kaip ir į tik ką įvykusį referendumą dėl stojimo į Europos Sąjungą išskirtinis. Šie nūdienos visuomenės nariai niekada neabejojo tautos teise turėti saugius namus – demokratinę nepriklausomą valstybę. Jie niekada šio siekio nebuvo išsivadėję. Jie - tęsėjai praėjusio amžiaus visų kartų laisvės gynėjų svarbiausiojo tikslo – siekti saugios nepriklausomybės. Dar nepamiršti kai kurių dabarties politikų Atgimimo pradžioje skelbti teiginiai, pavyzdžiui, "Lietuvos suverenumas tik SSSR sudėtyje" ir kiti panašūs. Šis pilietinės moralės disonansas anaipol nėra nereikšmingas. Jis liudija ne tik tėvynainiams, bet ir laisvajam pasauliui apie posovietinės visuomenės pilietinio brendimo kliuvinius.

Gegužės 18-ąją vyko tradiciniai partizanų pagerbimo ir kariuomenės bei visuomenės vienybės dienos renginiai. Referendumo sėkmė lemia tolesnį valstybės raidos kelią. Tai puiki proga prisiminti ir įvertinti ginkluotos kovos dėl laisvės indėlių, siekiant užtikrinti Lietuvai saugią gerovę, ir drauge su žilagalviais partizanais, su jaunais profesionaliai parengtais mūsų kariais ir visų sluoksnių visuomenės atstovais tėvynėje ir išeivijoje drauge pasidžiaugti ir pelnytai pasididžiuoti mūsų visų, taigi, Tėvynės sėkme.

Birželio 14-17 dienomis prisimename mūsų tautos masinius trėmimus

KARIO SAVANORIO ŠAŠAJOS SU NŪDIENA

Edmundas SIMANAITIS

Minėsime Didžiosios Tremties metines. Tik ką pagerbėme partizanus ir šventėme kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną. Atrodo, diametraliai priešingi įvykiai savo prasme ir pasekmėmis, tačiau yra sąsajų, kurios išsiryškina ne iš karto. Viena iš jų tokia.

Tautos šviesuolius ir karius- valstybės gynėjus okupantas naikino pirmiausiai ir be mažiausio gailesčio. Genocido politikos pirmasis tikslas, vaizdžiai tariant - nukirsti galvą ir tokiu būdu paralyžiuoti Tautos valią priešintis.

O pasipriešinimas kilo dėsningai ir teisėtai. Nei prigimtinė, nei tarptautinė teisė nedraudžia priešintis agresoriui, o atvirksčiai – įpareigoja ginti savo kraštą, savo namus ir skriaudžiamus gentainius.

Apie strybų ir kompartijos sekretorių kartos nusistatymą laisvės kovotojų ir kitų represijas patyrusių atžvilgiu kalbėti problematiška. Dalis jų kolaboranto mąstysenos nepakeitė, kita, pritilusi jau vengia viešai keikti partizanus, o trečioji nuduoda, kad ir jie buvo patys tikrieji rezistentai. Tik nykstant maža dalėle ryžtingai atsikratė sovietmečio balasto. Bet formuojasi ne taip jau mažas sluoksnis intelektualų, tarp jų ir visai jaunų, kurie puse lūpų, o parinktieji – atvirai, tyčiojasi iš žilagalvių Lietuvos karių savanorių, vadindami juos jau nieko nesuprantančiais, netoleruojančiais kitataučių, pretenzingais, irzliais seniais, geriausiai atveju išpažįstančiais "milžinkapių patriotizmą". Tokiems intelektualams nė motais, kad Sorbonos universitetą, Prahos, Berlyno Akademijas ar Prezidento Antano Smetonos karo mokyklą baigusieji partizaninio karo vadai visi iki vieno žuvo kovose, buvo okupanto nužudyti per tardymus, kalėjimuose sušaudyti. Išliko nelankiusieji Sorbonos... Jų bendražygių nežinomuose kapinynuose nelyginamai daugiau – apie 25 tūkstančiai.

Tie, kurie išėjo mokslus, ne mažiau reikšminguose tautinei savimonei brandinti, Gulago universitetuose, išbarstytuose Archipelage išsiplėtusiam per du žemynus, vargu ar leistusi diskusijon su intelektualais apie popkultūros naudą atsikuriančiai Tėvynei arba bums-bums muzikos subtilybes.

Tačiau partizanai aiškiai skiria plėšiką nuo apiplėštojo, kankintoją nuo aukos, pilietį nuo kosmopolito. Ši riba neištrinama. Tai yra bene pats svarbiausias tos kartos kovotojų skiriamasis ženklas. O su juo neatsiejamai sulydyta ir

kario savanorio garbės samprata.

Antroji sąsaja – žuvusieji kovos draugai. Ir Nepriklausomybės kovų savanorio, ir 1941 metų Birželio sukilėlio, ir Tėvynės Apsaugos rinktinės kario, ir Vietinės rinktinės kareivio ir partizano atminimas, be jokio skirtumo, kur guli jų palaikai, gerbtinas vienodai. Visų jų kovos tikslas buvo vienas ir tas pats – laisva Tėvynė. Jiems pripažintas Lietuvos kariuomenės kario savanorio statusas. Ir to pakanka, kad būtų galima padaryti išvadą dar dėl vienos, galbūt, nemažiau reikalingos ir reikšmingos sąsajos.

Aukščiausieji ir aukšti valstybės pareigūnai įvairiuose renginiuose pagerbė ir žuvusiuosius ir iš visų šalies kampelių suvažiavusius partizanus. Tik juos! Dar viena įspėjančiai ne nauja aplinkybė – kovų veteranų gretos retėja.

O kodėl Partizanų pagerbimo ir kariuomenės visuomenės vienybės dieną visų kovos formuočių Lietuvos kariai savanoriai negalėtų būti pagerbti kartu? Teisės akte žodis "partizanų" buvo parinktas neatsitiktinai. Masiškumu, kovų mastais ir jų trukme, beje, ir aukų skaičiumi, joks kitas ginkluotos kovos vienetas negali prilygti partizanams. Tačiau šio žodžio įstatyminis sinonimas – karys savanoris. Be to, Priesaika, Vėliava, Himnas ar neįpareigoja būti kartu tokią iškilmingą pavasarinės šventės dieną? Manau, kad tai ir garbės reikalas.

Vilniaus Rotušėje tądien stebėtinai jautriai poetų J. Marcinkevičiaus, B. Brazdžionio, P. Širvio eilėmis sukurta muziką ir dainas pateikė Daiva Steponavičienė – "Rugiaveidė" (koks gražus ir dar negirdėtas būtų partizaniškas slapyvardis!) ir jos "Saulės broliai". Tikriausiai kitais metais šie šaunūs muzikantai ir dainininkai pateiks keletą originalios aranžuotės partizanų dainų?

—000—

Šis straipsnis, "Šviesa iš Magadano pragaro" Gintauto Kaminsko išverstas į anglų kalbą, buvo išspausdintas naujausiame LITHUANIAN PAPERS ("Lietuviškų Lakštų") žurnale, Nr 16/2002. Straipsnio autorė jautriai perduoda mūsų moterų kančias tremtyje ir jų nepalaužiamą tikėjimą.

Todėl yra verta ir patiems pasiskaityti, draugams duoti virš minėtą LITHUANIAN PAPERS žurnalą su šio straipsnio anglišką vertimu ir su eile kitų straipsnių apie Lietuvą (iš viso 72 psl.). Žurnalą galima užsisakyti pas leidėjus: Lithuanian Studies Society, PO Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006 (Australia), Kaina su persiuntimu: \$7 Australijoje, \$8 į visus užsienio kraštus.

—000—

Praicitais metais viešėdama Lietuvoje lankiausi Grūdo parke. Pamačius ant bėgių stovintį gyvulinį vagoną vėl atgijo širdies skausmas. Su širdgėla stebėjau šio vagono vidų, jame esančius gultus ant kurių savo nežinomą kelionę tęsė mūsų tūkstančiai tautos inteligentų, tame tarpe buvo ir mano tėvai, atskiruose vagonuose. Tą jaučiau ir aš būdama Motinos iščiose. Tik išlaipinus "keleivius" aš išvydau pasaulį Altajaus krašte...

Ešelonų broliai, ešelonų sesės! - Sielos nepalaužtos vėjų atšiaurių! Ak ir negailėjo... Ak, nesudrebėjo, Akmeninis širdys budelių žiaurių...

Iš Antaninos Garmutės "Ešelonai"

Nuotraukoje Marija Geštautienė

Šviesa iš Magadano pragaro

Maldaknygės tiražas pasiekė neregėtą lietuviškam leidiniui – milijoninį – tiražą

Aldona ŽEMAITYTĖ

spaudoje.

Tolimuosiuose Rytuose, netoli Vladivostoko, yra vietovė Magadanas – ant amžinai šaltos Ochotsko jūros kranto. Tai lageriais garsios Kolymos arealas, kurio žemė nusėta sovietinių tremtinių, tarp jų ir lietuvių, kaulais. Toje žemėje liko ir Adelės Dirsytės kaulai, o nemarioji jos dvasia vis labai ima spindėti nežemiška šviesa. Ši šviesa – iš Magadano lagerių, kuriuose buvo sukurta Sibiro lietuvių maldaknygė "Marija, gelbėk mus". Maldaknygę kūrė jaunos mergaitės tremtinės, o joms vadovavo mokytoja Adelė, beveik visų maldų autorė. Mergaitės, pasislėpusios po gultais, perrašinėjo maldas ant cemento maišų popieriaus lapelių, įrišinėjo siūlais, ištraukytas iš palaikių savo drabužių. Ta maldaknygė buvo išnešta iš lagerio, išgabenta iš Sovietų Sąjungos į Vakarus, išversta į didžiąsias Europos kalbas (anglų, vokiečių, prancūzų, italų, ispanų, lenkų ir t.t.), taip pat į kinų, arabų ir kitas kalbas. Maldaknygės tiražas pasiekė neregėtą lietuviškam leidiniui – milijoninį – tiražą.

Kas buvo jos autorė Adelė Dirsytė? Vokiečių kalbos mokytoja, 1940 metais gavusi Vytauto Didžiojo universiteto diplomą. Vokietmečiu ji mokytojavo Vilniaus gimnazijose. Veikli ateitininkė, drauge su kunigu A. Lipniūnu, garsiu pamokslininku ne tik tarp Vilniaus jaunimo, bet ir visoje Lietuvoje, karo metu organizavo neturtingų moksleivių ir studentų šelpimą. Publicistė, literatė, rašiusi straipsnius ir eilėraščius Lietuvos

Adelė Dirsytė gimė 1909 m. balandžio 15 d. Kėdainių apskrityje, Šėtos parapijoje, Promislavo kaime, Dirsynės vienkiemyje. Tėvai ūkininkai ją stengėsi išleisti į mokslus. Adelė baigė Kėdainių gimnaziją ir 1928 m. įstojo į VDU Teologijos-filosofijos fakultetą. Susikloščius aplinkybėms turėjo studijuoti ir drauge dirbti. Dirbo lietuvių katalikių moterų draugijoje, rūpinosi našlaičių ir vargšų šalpa. Kaip minėjau, 1940 m. gavo aukštojo mokslo baigimo diplomą ir ėmė mokytojauti. Šiai profesijai buvo pasirengusi žiniomis, dvasiniu auklėtojos subrendimu, aukos ir gailėstingumo įsipareigojimu.

Nuo 1944 m. rudens Adelė Dirsytė mokytojauja Kunigaikštienės Birutės mergaičių gimnazijoje, kuri buvo pavadinta Salomėjos Neries vidurine mokykla, kai prasidėjo antroji sovietų okupacija. Ateitininkų veikla, kaip ir kitos tautiškos bei religinės organizacijos, buvo uždrausta. Už šią veiklą Adelė Dirsytė suimama ir 1946 m. pavasarį atsiduria Lukiškių kalėjime. Buvusios jos mokinės, gimnazistės, pakliuvusios į tą pačią kalėjimo kamerą, prisimena ją kaip ramią, santūrią, kuklią, išmintingą vyresniąją draugę. 1946 m. pabaigoje Adelė Dirsytė nuteisama 10 metų lagerio. Prasideda jos kančių ir kryžiaus kelias.

1947 m. vasara. Čmos stotelė prie Vorkutos geležinkelio. Čia 501 statyboje gulago kaliniai tiesia Užpoliarės geležinkelį. (Nukelta į 5-tą psl.)

Lietuvaitei abiturientei

išskirtina premija

Šių metų kovo 3 d. Melburno universiteto Copland auditorijoje įvyko iškilmingas vakaras, kuriame buvo įteikti pažymėjimai ir premijos geriausiai išlaikiusiems 250 abiturientams, lankiusiems Viktorijos kalbų mokyklą. Lietuvaitei abiturientei, Giedrė Krivickaitė-Kellet, taip pat buvo pakviesta dalyvauti.

Mokyklos direktorius, Frank Merlino, Mokyklos tarybos pirmininkė, Bruna Pasqua ir Švietimo ministerijos atstovė, Liz Beattie M.P., savo kalbose pabrėžė svarbą mokėjimo kalbėti kitomis kalbomis. Žinojimas kitų kalbų yra kaip nutiestas tiltas tarp skirtingų žmonių ir kultūrų, kuris veda į supratimą, tolerantiškumą, draugiškumą ir taiką. Kiti dalyvavę svečiai atstovavo įvairias pedagogines organizacijas ir institucijas, o Kinijos, Vokietijos, Indonezijos ir Turkijos konsulai įteikė premijas savo tautiečiams.

Giedrei, C.B.A. banko dėka, buvo skirta išskirtinė ir

Šviesa iš Magadano...

(Atkelta iš 4-to psl.)

Atšiaurios gamtos sąlygos, nepakeliamas fizinis darbas, alkis, smurtas gniuždo Adelės Dirsytes, trapios inteligentės, fizinę sveikatą. Bet ne dvasinę. Jau čia Adelė rengia pokalbius, diskusijas apie amžinąsias vertybes, stiprina kalinių tikėjimą ir viltį. 1949 m. Sibiras. Geležinkelio Taišetas – Bratskas statyba. Varginatis darbas, mašalų spiečiai, kuriems alergiška Dirsyte tiesiog sutindavo nuo įkandimų. Mokytoja Adelė tampa tikra mergaičių dvasios vadove ir stiprintoja.

1950 m. etapas į Kolyumą. Rudenį kaliniai laivo triumfose atgabenami į Magadano lagerį. Čia ir buvo parašyta vėliau pasaulyje išgarsėjusi Sibiro lietuviaičių maldaknygė.

Įvairiuose Lietuvos miestuose ir kaimuose dar gyvena tos maldaknygės bendraautorės ir prisimena, kaip mokytoja Adelė jas ragino kurti maldas, kaip jas perrašinėdavo, platindavo, slėpdavo nuo kalėjimo priežiūrėtojų tarp vatinukų siūlių, kaip rasdavo būdų perduoti į laisvąją zoną.

Magadane Adelė Dirsyte maldaknygę rengė drauge su savo pagalbininkėmis mergaitėmis, kurias ji globojo kaip vyresnę jų draugę ir jų mokytoja. Viena iš tų pagalbininkių buvo Valė Bernatavičiūtė (dabar Kvėderavičiėnė), šiuo metu gyvenanti Klaipėdoje. Ji piešė maldaknygei piešinėlius – tai tėviškės vaizdelį, tai rūtos šakelę, tai tautišką ornamentą. Kita padėjėja – Eleonora Grigalavičiūtė (dabar Rukėnė), šiuometu gyvenanti Latvijoje, Jurmaloje. Ji perrašinėjo maldaknygę ant popieriaus, padaryto iš cemento maišų. Tą darbą dirbo pasislėpusi po gultais,

(Nukelta į 8-tą psl.)

Giedrė Krivickaitė Kellet su mokytoja Rūta Švambarytė Kenny

ypatinga paskatinimo premija. Ši abiturientė, kuri atvykdavo 160 km. iš Traralgono kas šeštadienį, buvo parinkta, kaip pasišventimo ir stiprios valios pavyzdys kitiems būsimiems moksleiviams. Ją gausiai sveikino garbingi svečiai, moksleiviai ir jų tėvai. Giedrę sveikiname ir mes, lietuviai, su puikiai užbaigtais mokslo metais ir linkime tolimesnės visokeropios sėkmės!

R.K.

“Verta buvo taip toli važiuoti!”

tamsiais rytais aš eidavau į geležinkelio stotį, kur vos rytui švintant, laukdavau “V-Line” traukinio, kuris veždavo mane per pievų ir miškų žalumą į miesto pilkumą, sukardamas 160 kilometrų per porą valandų – iki Flinders gatvės stoties. Dar po pusvalandžio – aš jau klasėje. Dabar jaučiu, kad verta buvo taip toli važiuoti.

Šios šeštadieninės pamokos ne tik padėdavo mums geriau kalbėti “užsienio” kalbą, bet taip pat atverdavo galimybę paliesti savo kultūrinės šaknis, sužinoti daugiau apie Lietuvą ir jos istoriją.

Mes daug išmokome apie Lietuvos kultūrą ir liaudies meną. Skaitėme įžymių lietuvių rašytojų prozą ir poeziją. Mes taip pat patobulinome savo rašto ir kalbos žinias ir galėjome pabendrauti su kitais lietuviais.

Be viso to, kaip priedą prie antros kalbos mokėjimo, VCE studentai, kurie nebijo padirbėti paskutiniaisiais mokslo metais, gauna daug geresnį “ENTER” rezultatą, pakylėdami jį net 10%. Jau vien dėl to yra verta pasistengti, tuo pačiu praplečiant savo žinias, kalbos įspūdžius, geriau pažįstant pasaulį: užsidirbsite geresnį VCE rezultatą ir puikiai praleisite laiką!

Giedrė Kellett,
2002 m. 12 klasė

Kas ateina ir vėl praeina, o kas pasilieka visiem laikam?!

(Tęsinys iš nr. 10)

Sovietinio tipo enciklopediniam leidiniui tokia cenzūra buvo įprasta ir nieko nestebino “partinis” požiūris. Bet kodėl tai daroma trylikaisiais atkurtos nepriklausomybės metais?

Turėjau progą matyti daugybę straipsnių apie V. Bražėną ir jo veiklą Nepriklausomos Lietuvos metais, JAV lietuvių išeivijos ir amerikiečių spaudoje. Susidaro įspūdis, kad amerikiečiai Viliaus Bražėno veiklą yra nušvietę daug išsamiau nei patys lietuviai (!). Kai kurie straipsniai Lietuvos spaudoje buvo tik vertimas to, ką rašė amerikiečiai. Tiesą sakant, lyg ir nieko naujo: mes dažnai nevertiname to, ką patys turime, liguistai reaguojame į kitų nuomonę apie mus, bet esame be galo pasyvūs ir kuklūs, kai reikia formuoti kitų nuomonę apie save. O labiausiai “kuklinamės” savo antikomunistinės kovos.

Pats V. Bražėnas su kartėliu yra rašęs apie žymią dalį pabėgėlių nuo komunizmo, kurie (ir ne tik lietuviai) “net ir pasiekė Ameriką vis dar tebebėga...” bijodami liudyti prieš komunizmą, “susitepti” atviru antikomunizmu ir taip supykdyti raudonąjį monstrą, nuo kurio traukdamiesi praradome savo namus ir savo artimuosius. Be abejo, ryžtis liudyti prieš komunistus, ypač pirmaisiais pokario metais, buvo tolygu savizudybei, juk sovietai – antinacinės koalicijos sąjungininkai, buvo vieni iš

Darius SIMANAITIS

aktyviausių kaltintojų Niurnbergo procese, Laisvajam pasauliui mandagiai „pamirštant“, kad tai sovietai sąjungoje su naciais pradėjo II Pasaulinį karą pasidalindami Europą. Tačiau laikui bėgant komunizmui savo kruvinąjį veidą ir tikruosius kėslus slėpti sekėsi vis prasčiau. Tarp Laisvojo pasaulio ir Raudonojo totalitarizmo prasidėjo vadinamasis Šaltasis karas. Ir išryškėjo paradoksas: pabėgėliai, išdrįsusieji atvirai liudyti prieš komunizmą, ne tik, kad buvo nekenčiami pačių komunistų, bet jų šaliniai ir bendro likimo broliai... tarp egzilų populiarnes darėsi „taikaus sambūvio“, „kultūrinio bendradarbiavimo“ su okupuotąja tėvyne, nuolaidžiavimo ir pataikavimo okupanto statytiniams bei tiesos nutylėjimo „idėjos“...

Iškilo atminty kažkur girdėtas ar skaitytas paradoksas teiginys, kad asmenys, aktyviai kolaboravę, pasižymėję „kalant grabą Lietuvai“ patenka ir išlieka absoliučiai visose - ir sovietinėse ir nesovietinėse enciklopedijose bei žinyuose. Tie, kurie pradžioje aktyviai priešinosi okupacijai, bet vėliau nusivylė ir susitaikė su *Status Quo* bei nustojo kelti Lietuvos laisvės Bylą pasinėrė vien tik „nekalton kultūrinė“ veiklon, turi šiokių tokių galimybių ką nors reikšti bent Atgimusiyoje Lietuvoje. O tie, kurie nepasidavė ir Tėvynės išvadavimą laikė savo gyvenimo pagrindiniu tikslu – turi daugiausiai šansų būti...

nutylėtiems... kaip okupuotoje taip ir laisvoje tėvyneje už kurią kovojo.

Sovietmečiu dažnokai tekdavo girdėti minimą Amerikos lietuvių komunistų veikėjo žurnalisto A. Bimbos pavarde. Maskvos išlaikomas jis šlovino sovietinę santvarką redaguodamas komunistinius laikraščius, rašydamas prosovietinius straipsnius. Tėvynei kraujuojant nuo vėl sugrįžusių raudonųjų genocido, išleido knygą „Prisikėlusli Lietuva“ (1946), o siautėjant KBG persekiojimams - „Klesti Nemuno kraštas“ (1967). Apie jį vienaip ar kitaip rašo visos minėtos enciklopedijos. Ir tai nėra bloga, nes mūsų istorija marga. Pažinimui yra naudinga, kad VLE rasis vietos visiems žymesniems raudoniesiems herojams - nuo Z. Angariečio iki G. Zimano. Visose ankstesnėse enciklopedijose jie minimi. Tačiau naujojoje VLE pasipriešinimas okupacijai, taip kruopščiai išcenzūruotas visose sovietinėse, turėtų būti parodomas bent jau ne prasčiau negu Bostono enciklopedijoje. Jei VLE randa vietos užkietėjusiam komunistui A. Bimbai, tai ar neturėjo rasti vietos ir nuosekliam kovotojui prieš komunizmą – Vilui Bražėnui? Bent jau pagal principą – *audiat et altera pars* - tebūnie išklaudyta ir antroji pusė. Argi ne mūsų pačių negebėjimas į savo istoriją žvelgti objektyviai daro mums patiems didžiausią žalą, ir gėdą? (Pabaiga)

Iš knygos "Po Eukaliptais"

Alė LIUBINIENĖ

(Tęsinys iš praeito nr.)

Ji dėvėjo batus su aukšais kulniukais ir išsigrimuodavo savo veidą aršiomis spalvomis, kurios atitiko gėlių spalvas ant jos skrybelaitės.

Vėliau aš sužinojau, kad ji buvo gerai išsilavinusi ir bendruomenėje aukštai vertinama moteris prieš susergant. Net ir šioje ligoninėje su ja buvo elgiamasi kitaip. Jai leido nešioti rūbus pagal savo skonį, kartais net išleisdavo laukan už šitų aukštų sienų prisirausti švendrių jos rankdarbiams ir aplankyti savo šeimą.

Kai ji jausdavosi geriau, aš dažnai ją stebėjau kantriai pinant iš jų siūlams susidėti dėžutes. Už baigus jas, ji susukdavo atlikusias nendres į įvairias formas ir prisiūdavo jas prie jų, pagražinimui. Vėliau ji tuos pagražinimus nudažydavo su savo raudonu lūpų pieštuku ir užtepėdavo laku, kad geriau laikytų.

- Ale, aš jau pabaigiau... Kaip tau patinka? - jos akyse atsispindėjo pasididžiavimas ir džiaugsmas atsiektu darbu.

- Labai, labai graži dėžutė, - o kada aš paėmiau apžiūrėti jos dangtelį, ji manęs paklausė.

- O gal norėtum ją iš manęs nupirkti? Tik penki svarai. Oi. Oi kiek čia man buvo darbo!

- Taip, aš tą suprantu, - pritariau jai, stebėdamasi kodėl šita moteris buvo laikoma psichiatrijėje ligoninėje.

Tada, penki svarai man buvo dideli pinigai, nes mano dviejų savačių alga vos siekė septynius svarus.

- Mrs. MacDonald, leisk man pagalvoti, - aš jai atsakiau, abejodama ar ta dėžutė buvo tiek verta.

Vidurdieniu artėjant, aikštėje pakilo karštas šiaurės vėjas. Pacientės, kaip robotai, vaikščiojo ratu pagal sieną, gindamosios nuo mūsų ir bardamosios su savim. Staiga vėjo sukury pakėlė kruvelę lapų ir nunešė į kitą pusę aikštės, o mažas popierio rutuliukas prariedėjo pro mane.

- Jasna cholera... Jasna cholera... - aš atpažinau balsą.

Tai buvo Lucy, jauna žydelkaitė imigrantė iš Lenkijos, apie dvidešimties metų. Kažkodėl ji širyt atsisakė valgyti ir pilną košės lekštę tvojo ant grindų. Pamačius tai, palatos seselė nusprendė ją įkišti į tramdomuosius marškinius kol ji nusiramins.

Kurį laiką Marge ir aš

Ale su drauge Beechworth

stebėjom ją bėgiojant aplink, rėkaujant ir siuntant. Netrukus ji pargriuvo. Pamačiusios, bėgom ją pakelti ir nutempti į "rotundą". Ten mes ją pasodinom šešėlyje, bet tas ją dar daugiau užsiutino.

- Jasna cholera... Co ti chcech? Kurva..., - ji rėkė ant mūsų.

Kurį laiką mes stebėjom jos krauju pasruvusias rudas akis degant įtužimu, o jos raudonu veidu varvėjo prakaitas. Ir taip ji draskėsi, blaškydamosi ir spirdama visoms kurios tik priėjo prie jos.

- Ale, tu pasilik čia ją prižiūrėti, o aš apeisiu kitas pacientes aikštėje.

Marge nuėjus, su gaileščiu stebėjau Lucy jauną kūną blaškantis užsagstytuose kaliko marškiniuose. Juk ir ji nesupranta angliškai. Tai kaip ji gali pasiskusti kas ją kamuoja? Ir ar galės ji kada nors pasveikti? Supainioti klausimai skraidė mano mintyse, ieškodami atsakymo.

- Dobra panie... Dobra panie... Caca panie... Caca, - su keleta lenkiškų žodžių, kuriuos buvau pramokus vaikystėje, aš mėginau ją nuraminti. Pamažu jos keiksnojimas nustojo, o po to tik spoksojo įbėdusi akis į mane.

Aš nuėjau nuo Lucy pikta ir nusivylus, gerai žinodama, jog aš nebuvau gavus jokio apmokymo ką daryti su tokiais ligoniais ir todėl šį kartą turėjau tvarkytis pagal savo dar vaikišką supratimą. Tas mūsų neparuošimas šiam darbu sudarė daug sunkumų, o dar daugiau mūsų pacientėms.

- Ale, prižiūrėk Silvia. Tenai ji kažką išdarinėja, - išgirdau Marge šaukiant kitam gale aikštės.

- Taip, Marge, - aš jai pamojavau ranka, užtikrindama, kad aš ją girdėjau.

Silvai buvo apie penkiasdešimt metų. Jos menkas kūnelis amžinai trūkčiojo ir tampėsi, o jos mažytės, nešvarios rankos visada ką nors išdarinėjo: plėšydamos popierį į mažus gabaliukus, ardydamos rūbų siūles arba atvarstydamas savo

Pakalbėkime apie sveikatą...

Peršalus

Artėja žiema - slogos, kosulio ir kitokių infekcijų metas. O gal jau ir žiemos nesulaukusios spėjote pavaikščioti su varvančia nosimi? Ką gi, mūsų patarimai visvien nebus veltui, nes priekyje dar daug ligomis grasinančių dienų.

"Paprastiau nesusirgti, nei ligą gydyti", - sako išmintingi žmonės. Pritardami senolių išminčiai, siūlome keletą patikimų

batšniūrius. Ji buvo mums slaugėms gerai žinoma kaip pilna visokių ištaigų, nuolat padarydama mums daug nereikalingo darbo.

Kai aš priėjau arčiau prie jos, ji pamatė mane ir kaip mažas vaikas, ruošiantis daryti ką nors uždrausta, nekaltai nuleido akis ir tik vaikštinėjo aplink tualetų bloką.

- Slauge... slauge..., - aš išgirdau mane šaukiant. Kai atsisukau, buvo Jane. Nuėjus pažūrėti ko ji nori, atleidau jos tramdomų marškinių diržus ir vėl grįžau prie Silvios, bet jos jau nebebuvo ten. Marge turėjo teisybės. Ji tikrai ką išdykaus planavo, pagalvojau lakstydamą aplinkui ieškodama jos, iki galų gale atradau ją tualete.

- Silvia.. Ką tu darai? - aš sušukau.

Jos kūnas truktelėjo ir ji greitai ištraukė savo rankas iš tualetu puodo. Smarvė išmatų padvelkė man panosėje. Per jos pirštus kažkas rudo varvėjo ant žemės.

- Silvia...Ne...Ne.

Pasižiūrėjus į mane ji tik nusijuokė ir toliau kišo šūdus į savo kojine. Ant kitos kojos kojine jau buvo pilna ir iš jos jau varvėjo išmatos ir srutos.

Smarvė mažame tualete pasidarė nepakenčiama, o mano skilvyvys pradėjo trūkčiooti. Aš nežinojau ką bedaryti. Panikoje, pagriebiau ją už pečių ir prievarta pasodinau ant puodo. Tada nuplėšiau jos batus ir kojines ir iškračiau viską ką ji buvo susidėjus į sekantį tualetu puodą.

Mano rankos ir uniforma buvo išteptos šūdais ir dabar aš jau smirdėjau taip pat kaip Silvia. Staiga susivėmiau. Aprimus pasižiūrėjau į ją. Ji dar tebekikeno trūkčiojama. Jai tas buvo tik žaidimas ir ji džiaugėsi juo, tuo tarpu kai aš jaučiausi lyg pradedanti pamesti savo protą. Tas mane išgąsdino.

Nustok savęs gailėjusis, mergaitė ir perimk šitą situaciją į savo rankas, užmerkus akis save drąsinau, kol išgirdau Marge šaukiant.

- Ale... Kur tu esi? - ji atbėgo ieškodama manęs. - O tu vargše. Kas dabar atsitiko?

(Bus daugiau)

būdų nuo "žieminių" ligų. Pavasario neperšalusios sulauksite, jeigu kasdien:

- suvalgysite bent po skiltelę česnako;

- išgersite po puodelį (o geriau du) vitaminingos erškėtuogių arbatos;

- drauge su kitomis daržovėmis sušveicite po galvutę žalio svogūno;

- išgersite stiklinę šviežių morkų, obuolių, apelsinų, mandarinų sulčių;

- suvalgysite didelę porciją šviežių daržovių ar vaisių salotų.

Pirmieji pagalbininkai pakilus temperatūrai

Nemanykite, jog tai - aspirinas ar stiprių antibiotikų piliulė. Jeigu jaučiate, kad ką tik peršalote, išsivirkite vaistažolių arbatos ir prieš miegą išgerkite su šaukštu degtinės ar nedidele taurele konjako. Iš ryto pamatysite - ligos kaip nebūta.

Avietės

Aviečių ūglių, lapų ar uogų arbatomis temperatūrą malšina viso pasaulio gydytojai. Ši vaistažolė labai vertinama Tibete. Tenykščiai gydytojai aviečių arbatomis gydo ir įvairias nervų ligas, bendrą organizmo išsekimą. Lapų ir ūglių nuovirus galima pasaldinti medumi. Tokia arbata tinka ne tik peršalus, bet ir "rimtai" susirgus gripu, bronchitu ar net plaučių uždegimu.

Žemuogės

Maistui ir vaistams žemuogės buvo vartojamos nuo seniausių laikų. Archeologai žemuogių sėklų randa akmens amžiaus žmonių buveinėse. Kaip vaistas nuo širdies ligų ir karščiavimo jos minimos XIII a. medicinos knygose. Žemuogės uogose yra fitoncidių, kurie naikina bakterijas, todėl puikiai gydo įvairias infekcijas.

KAIP GYDYTI KOSULĮ

Alavijo (Alijošiaus)

Daugelį palangių puošiantis alijošius - labai vertingas vaistinis augalas. Mokslininkai nustatė, kad tamsioje vietoje laikomo alijošiaus lapuose gaminasi biogeniniai stimulatoriai, t.y. medžiagos, aktyvinančios gyvybinius organizmo procesus. Jos gerina medžiagų apykaitą, slopina uždegimus, didina kūno atsparumą ligoms, gydo žaizdas bei nudegimus.

Česnakas

Kaip daržovė ir vaistinis augalas, česnakas buvo žinomas visame senovės pasaulyje. Jis minimas Biblijoje, indų šventraščiuose, senovės romėnų medicininėje literatūroje. Egiptiečių piramidžių sarkofaguose greta brangenybių archeologai rado ir česnako, kuris išgulejo ten apie 7 tūkst. metų. Česnaką valgyti profilaktiškai nuo visų ligų. Česnakas veikia antibakteriškai, tinka nuo grybelinių ligų, reumato. Jame itin daug fitoncidių "užmušančių" infekcijas sukėjančias bakterijas.

Rasa DERENCIENĖ

Gal norėtumėte praleisti savo saulėlydžio dienas jaukioje lietuviškoje aplinkoje?

Sydnejaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Dr. jos priežiūroje esančioje "Sodyboje" šiuo metu yra laisvų vietų!

Platesnę informaciją gausite parašę šiuo adresu: Mrs. A. Storpirstis, Lithuanian Retirement Village "Sodyba", 23 Laurina Ave., Engedine NSW 2233, tel. (02) 9520 39087

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Birželio 8 d. (sekmadienį) bus aukojamos šv. Mišios už poeto Juozo Mikšto pusės metų mirties.

a.† a. Ramūnui TARVYDUI mirus, vietoje gėlių skiria \$100 auka "Tėviškės Aidams". P ir M. Šiaučiūnai

Dėkojame P. ir M. Šiaučiūnams už dosnią auką skirtą "Tėviškės Aidams". A.L.K. Federacija

"Gintaro" ansamblio šokėjai nuoširdžiausiai dėkoja visiems remiantiems mūsų kelionę į Lietuvą. Ačiū. Dėkojame už aukas M. Matulionienei - \$20 ir A. Karazijienei - \$13.

"Kengūrų ir koalų pašonėje"

knygų parvežimui į Australiją aukojos:

\$110 iš loterijos per pensininkų pietus 12-5-2003, po \$100 Melb. Lietuvių Socialinės Globos Moterų Dr-ja, Melb. Lietuvių Katalikų Moterų Dr-ja, A. Kramilius (Sydnėjus), \$30 J. Gailius (Geelongas), po \$20 M. Geštautienė, R. Rakūnienė, \$15

E. ir V. Čižauskai, po \$10 A. Gylienė, V. Sakalauska, P. ir M. Šiaučiūnai (Tas.), po \$5 Z. Barilienė, A. Raudys, M. Kairienė, A. Alseikienė, A. Baltrūnienė, H. Lenkauskas, R. Čelnienė.

Širdingiausias ačiū aukojusiems.

Vajaus komitetas

Pranešimas

Melburno Pensininkų Sąjungos nariams.

Sekantis susirinkimas bus birželio mėn. 10 dieną 11 val. Lietuvių Namuose.

Per pereitą susirinkimą buvo pasveikinta Halina Statkuvienė - jai Lietuvos prezidento įteikto medaliu proga ir ji buvo paskelbta Sąjungos garbės narė. Valdyba

Išvežimų Minėjimas Melbourne

Sekmadienį, birželio 15 d. minėsime Gedulo ir Vilties Dieną, 11 val. šv. Mišios, šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje.

Prašome organizacijoms dalyvauti organizuotai su viešavomis.

1.30 val. po pietų, Melb.

Liet. Namuose įvyks minėjimas. Programoje bus skaitoma paskaita, kurią praves svečias iš Sydney - dr. V. Doniela. Po to seks meninė dalis.

Kviečiame visus dalyvauti.

ALB Melbourne Apylinkės Valdyba

Hobarto lietuviams

Birželio trėmimų minėjimą šiais metais ruošia latviai ir įvyks šeštadienį birželio 14 d., 12.30 val. šv. Petro Liuteronų (St. Peters Lutheran) bažnyčioje, Davey St. (Daug vietos mašinoms pasistatyti Globe hotelio kieme). Maldas praves kunigas Ben Mogg. Lietuvius prašome atsilankyti ir pasimelsti už mirusius Sibire. Po Mišių bus arbatėlė ir rengėjai prašo atsinešti po lėkštę.

Balandžio 8 d. sulaukusi 69 metų amžiaus mirė Maureen Alice Petraitis, golfo žaidėjo Jono žmona. Ji australė ir į lietuvių parengimus nesilankė. Į jos laidotuves Turnbull Family koplyčioje atvyko daug australų ir tik keli lietuvių sporto klubo "Perkūnas" nariai. Liko liūdintis Jonas, 2 suaugę sūnūs ir dukra. "Rest in peace".

Juozas Paškevičius

Jau tik 4 savaitės liko!

Dienos ir savaitės prabėga kaip vėjas ir nepamatysite, kaip ateis birželio 28-ji, kai kabinsime vaikų piešinius Melburno Lietuvių Namuose.

Šiais karaliaus Mindaugo metais piešinių tema aiški - karalius Mindaugas. Ne tik jis, bet ir jo šeima, draugai, kariai; jo užsiėmimai - kovos, medžioklės ir puotos. Kur gyveno, ką valgė, kaip dėvėjo ir puošėsi Mindaugas, jo žmona, kariai ir paprastos merginų? (Informaciją rasite Lietuvių Namų bibliotekoje - specialiai jums sudarytame aplanke - tik pasiklauskite levos.)

Tėvai! Jūs esate pirmutiniai ir svarbiausi savo vaikų mokytojai ir nuo jūsų priklauso ar jūs užauginsite jei ne 100% lietuvius, tai bent tokius "australiečius", kurie domės ir šį tą žinos apie Lietuvą.

Pabendraukite su vaikais, sužadinkite juose apetitą Lietuvos istorijai, supažindinkite juos su pirmuoju ir vieninteliu Lietuvos karalium.

Parodos sąlygas rasite spaudoje po dviejų savaitių, o tuo tarpu įsidėmėkite - paveikslai turi būti ne mažesni kaip "A4" formato ir be parašo.

Melburno Entuziastės

A. † A. Kazimieras PAŠKEVIČIUS

Kovo 30 d. Hobarto ligoninėje po širdies operacijos mirė sulaukęs 76 metų.

Velionis gimė Pravieniškėse netoli Kauno. Augo šeimoje 5 broliai, 4 seserys. Rusams vėl okupavus Lietuvą, nepasitraukė į Vakarų ir buvo pašauktas į kariuomenę, paleistas dirbo Kaune, prasikalto fabriko vyriausybei buvo nubaustas 10 metų kalėjimo ir bausmę atlikti pasiūstas į Sibirą. Stalinui mirus grįžo į Kauną. Vedė Eleną ir su ja išgyveno 48 metus. Elena buvo vokiečių kilmės tai juos išleido į Vokietiją.

1961 metais su 4 vaikais atvyko pas brolių Juozą į Hobartą. Įsidarbino cinko fabrike. Laisvu laiku dirbo kitur, statė namą. Čia gimė penktas vaikas. Sulaukęs pensijos amžiaus, keliavo po Australiją, Europą ir buvo kelis

kartus nuvykęs į Lietuvą. Dalyvavo bendruomenės veikloje, lankė parengimus, buvo revizijos komisijos narys.

Laidotuvių apeigos vyko šv. Teresės bažnyčioje ir susirinko virš 100 įvairių tautybių žmonių. Maldas pravedė Tėvas Ted McCormack, skaitymus skaitė Ramūnas Tarvydas. Atsisveikinimo žodžius tarė brolis Juozas, anūkas Dainis Jurevics. Buvo sugiedotas Lietuvos Himnas. Cornelian Bay kapinėse klebonas pravedė maldą ir pakvietė visus į Vokiečių klubą gedulingoms vaišėms.

Kazimieras paliko liūdinčią žmoną Eleną, 3 sūnus, 2 dukteris ir brolių Juozą Australijoje, 3 seseris ir brolių Lietuvoje.

Ilsėkis ramybėje Kazimierai!

J. Paškevičius

Atsisveikinimo žodis a.a. Ramūnui TARVYDUI

Hobarte (Tasmanijoje), 2003.IV.24 -Algimantas Taškūnas, Hobarto Lietuvių Bendruomenės vardu.

Ir vėl Giltinė aplankė mus ir šį sykį iš mūsų išplėšė Ramūną.

Ramūnas Tarvydas buvo plačių gabumų žmogus: geologas, dainininkas, akordeonistas, svarbios knygos apie pabaltiečius autorius ir taip toliau.

Ramūnas buvo pasišventęs savo šeimai ir karštai mylėjo savo tėvynę Lietuvą. Ramūnas niekam nešykštėjo savo gabumų ir energijos. Jis taip sėkmingai vadovavo mūsų Bendruomenei. Jis atliko šimtus gerų darbų seneliams, ligoniams ir visokiems bedaliams.

Mūsų tarpe Ramūnas skaitėsi jaunesnis Bendruomenės narys. Todėl jo nelaukta mirtis sukretė ne vieną vyresnį lietuvių, nes mes galvojome, kad dar ne Ramūno eilė...

Prisiminkime, kaip įvairiom progom Ramūnas mums padeklamuodavo lietuviškos poezijos. Šiandien su juo atsisveikinsime irgi poeto žodžiais: "Nelaištyk kapo gailiaja rauda, Bet tęskit pradėtą (jo) žygį... Geresnio paminklo didvyriams nebū, Kaip vykdamas jų idealo".

Ilsėkis ramybėje, Ramūnai!

Skaudi nelaimė

Šių metų balandžio 25 d., Marijampolės apylinkėje, sunkvežimio ir lengvojo automobilio susidūrimo, žuvo lengvojo automobilio vairuotojas Jonas Ambrasas ir jo žmona Veronika. Jie važiuojo iš giminaičio laidotuvių.

Tai brolis ir brolienė Australijos lietuviams gerai

pažįstamo kun. Kazimiero Ambraso, kuris prieš kelis metus lankėsi čia praveddamas lietuviams kolektyvas.

Poilsui skirtu laiku paruošė ir suredavo iš Australijos lietuvių gyvenimo "Kengūrų ir koalų pašonėje" knygą.

Es

Auto avarijoje žuvus

Jonui ir Veronikai Ambrasams Lietuvoje, jo broliui kun. Kazimierui Ambrasui Čikagoje, skaudžios netekties valandoje reiškiamo gilų užuojautą ir kartu liūdime.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba, "Tėviškės Aidų" Redaktorė ir personalas, E. ir M. Šidlauskai

Mirtis - skaudi, tačiau ji bejėgė prieš gero žmogaus šviesų atminimą, jo gražius darbus ir kilnią širdį.

Pranutei AUGUSTINAVIČIENEI išėjus į amžinybę, nuoširdžiai užjaučiame jos dukrą Aldoną, sūnus Alfredą, Zigmą ir jų šeimas bei artimuosius.

Klemensas Šipaila
Marija Geštautienė

Mirė žinomas išeivijos poetas pranciškonas Leonardas Andriekus

J.A.Valstijose praėjusią savaitę, eidamas 90-uosius metus, mirė žinomas lietuvių išeivijos poetas, kunigas pranciškonas, teologijos daktaras Leonardas Andriekus.

Kaip pranešė Mažesniųjų brolių ordinas (pranciškonai), L.Andriekus gimė 1914 metų liepos 15 dieną Barstyčių kaime, Skuodo rajone. Jaunystėje jis įstojo į Kretingos pranciškonų vienuolyną ir mokėsi Kretingos pranciškonų progimnazijoje.

Prieš Antrąjį pasaulinį karą

L. Andriekus studijavo teologiją Austrijoje ir Italijoje, o 1946 metais apsigyveno JAV. Čia jis aktyviai dalyvavo lietuvių išeivių veikloje, pradėjo leisti ir redaguoti "Aidų" žurnalą, išleido kelis poezijos rinkinius.

L. Andriekus bus palaidotas Niujorke, Bruklino kapinėse, kuriose ilsisi visi išeivijoje mirę lietuviai broliai pranciškonai.

"OMNI Laikas, el.paštas
www.omni.lt

Šviesa iš Magadano pragaro

(Atkelta iš 5-to psl.)

kad prižiūrėtojai nepamatytų. Dar buvo dvi perrašinėtojos Eleonora Eimontaitė ir Valerija Bagdonaitė, bet apie jas nepavyko surinkti žinių. Eleonora Vizbaraitė-Šumskienė dabar gyvena Druskininkuose? Ji irširdavo perrašytus maldaknygių egzempliorius, nes dar tėvų namuose išmoko knygrištystės meno.

Adelės Dirsytės talkininkės, šiandien ligų ir gyvenimo vargų iškamuotos moterys, prisimena tą Magadane praleistą laiką su Adele Dirsyte kaip stebuklą. Adelė buvo jų mokytoja, jų guodėja, jų dvasios ir tikėjimo stiprintoja. Mokė ne tik aritmetikos ir gramatikos, bet ir kaip išgyventi nežmoniškoms sąlygomis.

Reikia pasakyti, kad vežama per etapus iki Magadano, Adelė Dirsyte visur ragino kurti maldas, jas užrašyti, perduoti į laisvę. Todėl manoma, kad maldaknygių, išneštų ir lagerių, yra keletas. Tačiau pagrindinė – iš Magadano – "Marija, gelbėki mus".

Maldaknygė pirmą kartą lietuviškai buvo išleista 1959 m. Putname (JAV), 1963 m. pakartota. Anglų ir vokiečių kalbomis pirmasis leidimas pasirodė 1960 m., italų – 1962 m. ir t.t. Maldaknygė apkeliavo pasaulį.

Už maldaknygę "Marija, gelbėki mus" ir už mergaičių dvasios stiprinimą lagerių administracija Adelę Dirsyte sistemingai kankino. Kone kadien ji be jokios priežasties gaudavo karcerio, pagaliau buvo išvežta į Vladivostoką tardymams, iš kur grąžinta į lagerį jau pažeista psichiškai. Kas dabar pasakys, kokiais būdais tardytojai ir jų pagalbininkai ją kankino ir ką norėjo iš jos išgauti. Net stipri Adelės Dirsytės dvasia neištvėrė tų fizinių kančių, kurioms ją pasmerkė NKVD budeliai. Gal Vladivostoko archyvuose ir liko tų kankinimų pėdsakų, bet tikrojo vaizdo jau niekas nepajėgęs atkurti. Adelė Dirsyte mirė 1955 m. rudenį Chabarovsko krašte.

Praėjus 40 metų nuo maldaknygės "Marija, gelbėki mus" pasirodymo, švenčiant

Adelės Dirsytės 90-mečio jubiliejų, ši Sibiro lagerių kankinė buvo įtraukta į Katalikų Bažnyčios kankinių sąrašus, kuriuos išnagrinėjusi šventųjų skelbimo kongregacija Vatikane pateikia juos Popiežiui tvirtinti.

2000 m. sausio 14 d. Jono Pauliaus II sprendimu leista pradėti Adelės Dirsytės kanonizacijos bylą. Šiuo metu Kauno arkivyskupijos kurijos oficialus apklausinėja liudytojus ir renka reikalingus dokumentus.

2000 m. išleistas Adelės Dirsytės laišku iš Magadano rinkinys "Jūs manieji" ("Atminties" leidykla, Kaunas, dailininkė Gražina Didelytė). Įžanginiame straipsnyje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius rašo: "Šviesa – Adelės Dirsytės didysis palikimas mumis". Iš tiesų, laišškai artimiesiems – šviesos srautas iš Sibiro lagerių tamsybės. Kiek daug juose ramybės, dvasios giedros, išmintingų dvasios patarimų jauniems žmonėms, mąstymų apie dorą, apie maldos galią.

"Gyvenk šviesos ženkle, tegul Jis įeina į mūsų širdis", - rašė iš pragaro prieangio Adelė Dirsyte.

Ir tyvuliuoja iki šiol amžinoji jos kančios, meilės ir nušvitimo jūra.

DVYLIKA BROLIŲ juodvarniais paverstų

Jurgis DAUKŠA

Gyveno vienoje karalystėje karalius su žmona karaliene, kurios vardas buvo Geroji Viltis. Turėjo jie dvylika šaunuolių sūnų ir gražuolę dukterį Elenutę. Gražiai gyveno, nieko nepasakys: visuomet pavalgę, visuomet tvarkingai apsirengę. Tik atsitiko syki bėda: numirė karalienė Geroji Viltis. Nežinia, ar nuo senatvės, ar nuo kokios ligos. Ir tuomet pripiršo kažkas karaliui naują žmoną, kurios vardas buvo kažkoks juokingas - Korupcija (kaip vėliau paaiškėjo, nieko juokingo), o kilusi ji buvo iš karaliaus Godumo ir jo žmonos Garbėtroškos šeimos. Tai ir prasidėjo...

Iš karto nepatiko naujajai karalienei tie dvylika brolių, iš pat pirmo žvilgsnio. Kaišioja visur savo nosis, smalsūs tokie, landžioja kur nereikia. Ta Korupcija, turiu jums pasakyti, didi burtininkė buvo. O kad jau taip, tai kad tie broliai netrukdytų ramiai dirbti, pavertė ji juos juodvarniais (lotyniškai, kad aiškiau būtų, Corvus corax). Sukranksėjo broleliai, suplasnojo sparnais ir išskrido nežinoma kryptimi. Oi tai verkė sesutė Elenutė savųjų brolelių, oi tai raudėjo... O karalius tik skėsčiojo rankomis.

- Tai, ką aš galiu padaryti? - sakė, - jei tokia ta konstitucija.

O konstitucija tai buvo tokia knyga, kurios niekas dorai nesuprato, užtat karalienė Korupcija ją visiems savaip aiškino, nes burtininkė buvo, kaip jau minėjau.

Taip ir išėjo Elenutė į platų pasaulį brolelių juodvarnelių ieškoti. Ėjo ji, ėjo ir atėjo į didelį miestą. Ėmė gerųjų žmonių klausinėti, ar nematė jie dvylikos juodvarnių.

- Matėm čia tokius, - jai atsakė, - ir tikrai dvylika. Plėšia tiktai, vagia viską, kas po ranka papuola. Ramybės per juos neturim.

Apsidžiaugė Elenutė, brolelių pėdsakus užtikus.

Aha, užtikt tai užtiko, bet kaip juos žmonėmis atverti?

Nurodė jai tuomet gerieji žmonės burtininkės Liudmilos namus.

- Ten tau viską pasakys, - paaiškino.

Ir tikrai:

- Iš dilgėlių, augančių prie kapinių tvoros, pluošto turi numegzti kiekvienam varnui po megztinį. Užmesti tuos megztinius ant jų, ir jie vėl taps žmonėmis. Tai, nustos vogti, plėšikauti, - pasakė jai Liudmila. - Bet turėk omeny, kad rauti tas dilgėles turėsi tiktai vidurnaktį. Ir kad niekas nepamatytų.

Tai ir rovė vidurnakčiais Elenutė dilgėles, tai ir mezė, mezgė, mezgė...

O kapinėse ėmė prapuldinėti variniai, bronziniai, aliumininiai kryžiai, kryželiai, užrašai, antkapių pagražinimai. Tad ir suruošė Temidės tarnai-policininkai vieną gražią naktį pasalą prie kapinių. Ir sučiupo Elenutę, dilgėles raunančią, paskutinį, dvyliktąjį, megztinį megzti bebaigiančią, ir uždarė ją į areštinę, savo knygoje pažymėję, kad išaiškine eilinių stambų nusikaltimą... Sėdi ten Elenutė ir ašaras lieja, o broleliai juodvarneliai vanagais (lotyniškai Accipiter gentilis) tapo, dar aršiau plėšti ir vogti ėmė. Nes su tais darbais dabar taip...

***

Kad pasakoje visai kitap parašyta, velniai griebtų!

Ak, tos pasakos...

Pasakos pasakomis, o gyvenimas eina savo keliu, gerbiamieji.

TAI ĮDOMU

- Pirmieji eismo reguliuotojai pasirodė 1899 metais Paryžiuje, kai miesto valdžia nutarė, kad sostinėje eismas pasidarė pernelyg intensyvus. Tuo metu viena pagrindinių Paryžiaus gatvių - Eliziejaus laukais - per parą vidutiniškai pravažiudavo 20 automobilių, 42 motociklai ir 152 dviračiai.

- Archeologai nustatė, kad jau prieš 600 metų buvo gaminamas muilas. Antikos laikais jį darydavo iš ožkų, avių arba jaučių taukų, primaišant bukmedžio pelenų. Muilas būdavo trijų rūšių: kietas, minkštas ir skyrstas. Beje, muilą naudodavo ne tik prausimuisi, bet ir plaukų dažymui.

- Dar legendarinis gydytojas, medicinos tėvas Hipokratas patardavo valgyti "užšaldytą kremą" - dabartinius ledus, kurie, jo manymu, gerina savijautą. O ledus iš pieno ir grietinėlių sugalvojo Prancūzijos karaliaus virėjas. Ledai ilgą laiką buvo turtingųjų privilegija, neturinti žmonės net nebuvo apie juos girdėję. Visiems prieinami jie tapo siciliečio Franseko Rokopio di Kolteli dėka. Vafliinius puodukus ledams sugalvojo kitas italas Tortonis.

Sieninis kalendorius

Varpas Vyrų krepšinio komanda, išlošęs prieš A.G. 30-22, š.m. geg. 22 d. Blackburn stadijone.

Iš k: V. Antanaitis, S. Levickis, M. Mačiulaitis, A. Firinauskas, M. Firinauskas. Priekyje treneris A. Skimbirauskas ir A. Meiliūnas. Trūksta M. Zdaniaus ir K. Levickio